

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 21.6. 2022

Peter Majer, hovorca NBS

Dobrý deň, vitajte v Národnej banke Slovenska na našej pravidelnej tlačovej konferencii. Aktuálnu prognózu o tom ako sa bude dariť našej ekonomike predstaví pán guvernér Peter Kažimír a viceguvernér Ľudovít Ódor. Teraz poprosím pána guvernéra o úvodné slovo.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Príjemný dobrý deň všetkým tu na pôde Národnej banky Slovenska. Myslím si, že žiadny špeciálny úvod si hodnotenie ekonomickej situácie na Slovensku nejak nevyžaduje, pretože každá jedna peňaženka, každá domácnosť, každá firma sa borí s rovnakými problémami. Tými problémami sú rastúce ceny takmer všetkého a takmer všade. Ďalším problémom je samozrejme neistota okolo vojenského konfliktu na východ od našich hraníc. Ak by som mal v troch vetách povedať čo sa v porovnaní s tým, čo sme očakávali na jar zmenilo, tak tou prvou vetou je to, že inflácia bude vyššia než sme pôvodne očakávali a bude - aj v tomto a pravdepodobne aj v budúcom roku to bude dvojciferné číslo. Tou ďalšou vetou by bolo to, že reálne mzdy budú klesať, takmer určite v tomto roku a veľmi pravdepodobne aj v budúcom roku a tou treťou vetou by bolo to, že rast slovenskej ekonomiky bude v tomto aj v budúcom roku pomalší ako sme očakávali pôvodne. Takže dalo by sa povedať, že sú to také Jóbove zvesti. Napriek tomu sme v strednodobom horizonte, to znamená - ak hovoríme o nejakom strednodobom výhľade, tak sme celkovo optimistickí, pri eurozóne určite, so Slovenskom je to trochu komplikovanejšie, ale o tom trochu neskôr. Ak sa vrátíme trochu k inflácii, regulácia cien plynu a tepla pre slovenské domácnosti, regulačný vzorec, ktorý v podstate posúva vplyv trhových cien, prenáša sa do regulovaných cien s jednoročným omeškaním, tak on v podstate tento model, model regulovaných cien rozťahuje zvyšovanie cien v čase. A to je zásadná príčina, prečo inflácia u nás zostane vo vysokých úrovniach dlhšie, možno dlhšie ako v iných krajinách. To je aj hlavný dôvod, prečo hovoríme o pravdepodobnosti alebo možnosti inflačného cielenia na úrovni až vyše 10 % aj v budúcom roku. Za predpokladu, že sa rast cien energií vo svete spomalí, prípadne dôjde k miernemu poklesu v ďalšom období, regulované ceny by mohli mierne poklesnúť, ale až v roku 2024. Očakávame pritom, že cenové tlaky v prípade potravín, ale aj ďalších tovarov a služieb už budú slabnúť v priebehu budúceho roka. Na výrazný pokles inflácie si preto budeme musieť zrejme počkať až roku 2024. Spomínal som neistotu, tá je spojená s volatilitou na trhoch a komplikuje schopnosť predpovedať vývoj

v blízkosti, v blízkej budúcnosti - vo veľkej miere naozaj všetko závisí od vývoja vojny na Ukrajine a závisí od politických rozhodnutí, ktoré sú s týmto vojenským konfliktom samozrejme aj spojené. Najväčším otáznikom a najväčším rizikom pre vývoj našej ekonomiky je to, či dôjde k výpadkom v dodávkach plynu pre Európu a pre našu časť Európy, osobitne pre Slovensko, ale nemusíme hovoriť len o plyne, môžeme hovoriť aj o ďalších energiách, v ktorých dovoze sme závislí práve od Ruskej federácie. Ak by k niečomu takémuto došlo, inflácia by v budúcom mohla byť ešte vyššia a aj ekonomický rast by mohol byť ešte slabší, mohli by sme dokonca hovoriť v takom prípade o výraznej recesii. To, o čom hovoríme nie je žiadny izolovaný jav, tento neduh, táto neistota trápi celú eurozónu, rast cien trápi tak isto celú eurozónu, ale aj celý svet. V neďalekom Estónsku čelia 20 % inflácii, no a to má samozrejme - táto zmienka ma privádza k téme potreby reakcie z úrovni Európskej centrálnej banky. Napriek tomu, že mnoho toho, čo sa dnes s infláciou deje je mimo toho, čo menová politika dokáže rýchlo vyriešiť, inflačné riziká sa naozaj zvýšili a zintenzívnili, hlavne je tu proste stále prítomná hrozba sekundárnych efektov cez rast miezd, cez taký fenomén akoby usalašenia sa inflácie v hlavách ľudí, výrobcov a predajcov na dlhší čas. A to je situácia, v ktorej tvorca menovej politiky musí reagovať. Čo to v preklade znamená, znamená to, že po dekáde so zápornými a nulovými sadzbami prichádza zmena kurzu. Ona už prišla ako ste si sami všimli, avizovali sme na úrovni ECB najprv zastavenie pandemického programu nákupu aktív a teraz v podstate sme oznámili od 1. júla ukončenie aj toho klasického - tej vlajkovej lode kvantitatívneho uvoľňovania programov APP. Ale určite si to všimli aj naši občania a to na výške úrokov na úveroch na bývanie napríklad, kde klienti bánk reagovali napríklad refixáciou a je evidentné, že sa v oblasti financovania niečo deje a je to proste správa, ktorú musí prijať každý ako realitu a to znamená - tou realitou bude, že náklady financovania sa pre domácnosti, ale aj pre firmy zvýšia. V júli pristúpime k prvému zvyšovaniu sadzieb a potom budeme pokračovať v septembri a na základe konkrétnych údajov sa rozhodneme ako budeme pokračovať v ďalších mesiacoch do konca tohto roku. Neprichádza však žiadny šokový alebo skokový alebo ani raketový rast úrokov, hovoríme o postupnom náraste a hlavne v snahe dostať sa z negatívneho pásma sadzieb do sféry prirodzených čísel. Tu je z môjho pohľadu rozumnejšie konať preventívne a prichádzajúce dáta ma len utvrdzujú v tom, že nie je dôvod váhať, záporné úrokové sadzby musia byť v septembri minulosťou. Som presvedčený, že je potrebné veľmi otvorene a transparentne hovoriť o tom, čo príde. Ľudia a ekonomika sa na to musia pripraviť. Z našich analýz je zrejmé, že - a možno vás to prekvapí, ale domácnosti sú na tom lepšie ako mnohé malé a stredné podniky. Vnímame to tak, že domácnosti budú mať aj dlhší čas na to, aby sa pripravili na túto zmenu, ale to je proste realita, s ktorou musíme vedieť

žiť. Treba si uvedomiť, že ideme sprístupňovať monetárnu politiku v čase ekonomického ochladenia, tzn. my tu máme problémy tak či tak s ekonomickým rastom a do veľkej miery je to samozrejme spojené aj s vojenským konfliktom na východ od našich hraníc a je pravdou, že zvyšovanie sadzieb alebo zvyšovanie nákladov financovania nebude pomáhať rastu, ale bez ohľadu na súčasné nastavenie menovej politiky nás čakajú štyri roky slabého rastu a možno v niektorých krajinách eurozóny vrátane nás aj prechodné obdobie technickej recesie, ale toto naozaj závisí od veľmi - do istej miery pesimistických scenárov, ktoré majú v rukách možno viac ľudí v uniformách ako civili a politici alebo ekonómovia. Najdôležitejšie však je, že v horizonte roku 2024 a ďalej to pre ekonomiku vyzerá priaznivo, čo je podľa mňa dobrá správa tak pre trh práce ako aj rozpočet domácností.

Moje posledné pozastavenie bude pri dlhodobých vyhlídkach Slovenska. Výhľad pre životnú úroveň u nás na ďalšie roky je viditeľne horší ako sme to videli v našich minulých predpovediach. Dôvodmi sú očakávané výpadky v medzinárodnom obchode, naša dlhodobá závislosť na východných trhoch no a toto všetko samozrejme sú dôvody, ktoré sú síce pomerne mierne, ale nie sú zanedbateľné. Všimame si zrejme pokles súkromných investícií a treba povedať, že rast našej ekonomiky by v takejto situácii mohli podporiť verejné investície, ale tu Slovensko výrazne zaostáva. Takže platí to aj pre súkromné aj verejné investície. Máme v tejto oblasti problém a treba povedať, že lepšie čerpanie a účinnejšie využívanie prostriedkov z fondov Európskej únie je obrovskou príležitosťou ako pretvoriť krajinu na modernejšiu krajinu, na krajinu, ktorá bude odolnejšia voči vonkajším vplyvom. Pravdou ale je, že túto príležitosť dlhodobo zanedbávame, mám na mysli čerpanie európskych fondov alebo možné čerpanie prostriedkov, ktoré sú spojené s plánom obnovy a to je proste reálne riziko, ktorému je naša krajina vystavená. Eurofondy sú naozaj jedny z nástrojov, kde chronicky zaostávame a pokrok v tejto oblasti by mohol naozaj zlepšiť vyhlídky pre možnú zmenu nášho ekonomického modelu, pre zlepšenie verejných služieb, pre zmenu štruktúry zamestnanosti. Takže to sú, ale všetko proste naše boľáčky, s ktorými žijeme aj desiatky rokov a nie je vždycky ochota politických elít tieto problémy riešiť a to hovorím aj z vlastnej skúsenosti. Toľko teda na úvod a ja by som potom využil prítomnosť pána viceguvernéra, aby pokračoval v detailoch.

Ludovít Ódor, viceguvernér NBS

Dobrý deň vám prajem aj ja. Takže tento prvý, tuším dnes je prvý letný deň, takže akurát dávame takú letnú prognózu. Aj keď musím povedať, že v poslednom čase veľmi ťažko sa robia tie prognózy vzhľadom na to, že dosť rozhodujúce sú faktory, ktoré nie sú ani až tak ekonomické, ale súvisia od rozhodnutí jednotlivcov alebo vlády či už v oblasti regulovaných

cien, balíčka opatrení alebo vôbec dodávok plynu zo zahraničia. Takže veľmi ťažko sa robia nejaké presné, kvantitatívne čísla. Skôr čo je také istejšie je taký príbeh, ktorý vidíme pred sebou a ten nie je veľmi priaznivý, vlastne stojíme medzi dvoma mlynskými kameňmi. Na jednej strane je inflácia a vysoké ceny na druhej strane krehká ekonomická aktivita a nie je jednoduché vlastne manévrovať medzi týmito problémami. Takže ako vyzerá v hrubých rysoch naša prognóza už hovoril pán guvernér, takže ja len zopár grafov ukazujem, keď už sme v Národnej banke tak, aby sme teda videli aj niečo kvantitatívneho charakteru. To, čo vidí v zásade každý, ak ide do banky po úver, že ultra nízke úrokové sadzby už skončili. V zásade aj v prognóze rátame s tým, že úrokové sadzby či už na kratšom alebo dlhšom horizonte budú vyššie a dokonca tieto predpoklady, ktoré samozrejme vždy vznikajú na začiatku tej prognózy už dnes by vyzerali inak, tak už dnes by tie úrokové sadzby boli pravdepodobne na tom horizonte ešte vyššie, takže z tohto titulu to bude vplývať nielen na hypotekárny trh, ale vôbec aj na financovanie malých firiem, stredných firiem alebo hoci aj vlád. Takže to relatívne veľká zmena v tých predpokladoch, ktoré máme oproti predchádzajúcej našej prognóze. Čo sa týka ale celkového zahraničného dopytu, tak tam nejaké veľké zmeny nebudú. To je ale zlá správa, lebo už v predchádzajúcej prognóze sme rátali s tým, že tie výpadky v tých dodávateľsko-odberateľských reťazcoch, no covid policy v Číne a ďalšie veci brzdia zahraničný dopyt a zatiaľ bohužiaľ sa to veľmi nezlepšuje, takže tam držíme vlastne tú líniu, ktorú sme predpokladali aj pri predchádzajúcom vydaní ekonomického a menového vývoja. Takže ak by som teda mal povedať, že minule sme teda hovorili o dvoch scenároch - nejaký mierny a nejaký horší vojnový scenár, tak zatiaľ sme niekde medzi nimi, ale oveľa bližšie k tomu miernenejšiemu scenáru, to znamená, že zatiaľ na šťastie sa neprejavili tie možné rizikové faktory, ktoré mohli našu ekonomiku výraznejšie potiahnuť smerom nadol, takže keď vidíte tam tú prerušovanú čiaru, to bol ten náš miernejší scenár, druhá čiara od konca a teraz sme trochu pod tou čiarou takže v zásade kvalitatívne až tak veľa sa toho nemení. To, čo nás pozitívne tiež prekvapilo, je relatívne silná spotreba domácností, ktorá ale využila aj tie úspory, ktoré boli nahromadené počas korona krízy, čo sa samozrejme nedá nejak dlhodobo ťahať, takže predpokladáme, že následne potom tie ceny vysoké sa prejavia aj v tom, že tá reálna spotreba bude musieť byť pomerne nižšia.

Ďalšia dobrá správa - hovorím aj nejaké dobré správy, aby sme nemali, nešli na dovolenku len pesimistickí - trh práce je relatívne odolný. Tzn., že vidíme aj v tej zamestnanosti, že naozaj sa nám darí pomerne dobre udržiavať a dokonca aj navyšovať počet pracovných miest, na druhej strane je to v zásade aj taký problém, že keď tá zamestnanosť ide relatívne dobre, tak stále sú firmy - napriek tomu, že sú problémy s dopytom a s cenami - tak

stále firmy hlásia najmä v oblasti vyššej pridanej hodnoty, že nemajú koho veľmi zamestnávať, takže to je relatívne taká zvláštna situácia v období krehkej ekonomickej expanzie. Čo sa týka miezd, tak mzdy pochopiteľne naberajú trošku na intenzite vzhľadom na vyššie ceny a tým pádom aj firmy dávajú o čosi vyššie mzdy a keby sme to chceli porovnať, že či sme už prechádzali cez podobné obdobia v minulosti, tak to môžete vidieť na tom pravom grafe, kde v tom kruhu je desať rokov dozadu, kedy vlastne po tej euro-kríze, keď taktiež narástli ceny energií, tak sme tiež mali pokles tých reálnych miezd a niečo podobné čakáme aj teraz, takže zase nehovoríme o nejakom katastrofickom scenári. Cez podobné obdobie sme prechádzali pred desiatimi rokmi. Takže v inflácii bohužiaľ tam tá šípka stále smeruje len smerom nahor a pravdepodobne to tak bude ešte istú dobu. Zatiaľ tá naša prognóza, prečo hovoril pán guvernér, že v tomto roku očakávame dvojcifernú infláciu a pravdepodobne aj v budúcom roku – to súvisí s tým, že zatiaľ tam rátame s tým regulačným vzorcom, ktorý je, ale samozrejme v médiách už boli správy, že možno teda alebo s nejakou väčšou istotou budú nejaké nové kontrakty ponúknuté domácnostiam. V takom prípade tá inflácia by nemusela byť už dvojciferná v budúcom roku v závislosti aj od toho koľko ľudí si vyberie ktorú možnosť, tak môžeme sa dostať niekde bližšie, možno k tým 8 %. Takže práve takéto zásahy môžu do tej prognózy relatívne silno zasiahnuť. Druhá vec, ktorú sme zatiaľ ešte nemohli priamo premietnuť do našej prognózy, to je ten balíček opatrení, ktorý je teda naspäť v parlamente a uvidíme teda, že s akým osudom a ak sa niečo prijme, pochopiteľne to sa potom môže odraziť v spotrebe domácností.

Čo sa týka inflácie trošku podrobnejšie tak to, čo sme mohli vidieť v minulosti, stále platí, že potraviny a energie sú drahé, na druhej strane už badať niektoré znaky nárastu inflácie aj celoplošnejšie, to znamená, že prvé lastovičky nejakých sekundárnych efektov tam sú, aj práve preto je dôležité, že aj teda Európska centrálna banka začína sprísňovať menovú politiku vzhľadom na to, že krátkodobo s tým veľmi veľa robiť nevieme, ale strednodobo tie sekundárne inflačné tlaky sú z väčšej časti teda v rukách centrálnych bánk. Takže keďže nemáme premietnutý zatiaľ ten balíček, nevieme aký osud bude mať, tak veľmi nemeníme ani prognózu inflácie - prognózu deficitu verejných financií a tak isto aj dlh, stále očakávame niekde v tesnej blízkosti tej hranice 60 %. Na záver už len dva grafy, ten prvý graf je o tom, že práve v takýchto obdobiach kedy tá ekonomická aktivita je nízka a zároveň máme k dispozícii relatívne veľký objem peňazí z eurofondov, tak tá loptička je veľmi vysoko, ale nedokážeme ju zasmečovať. V zásade ako vidíme málokterá krajina je ešte na tom horšie než Slovensko na tom pravom grafe – takže toto by nám enormne mohlo pomôcť, keby sme vedeli tieto fondy čerpať práve v takýchto obdobiach efektívnejšie a rýchlejšie.

No a posledný graf, to s tým trošku súvisí, to je vývoj investičnej aktivity. V zásade už istú dobu ťaháme pod nejakým dlhodobým priemerom a všetci vieme, že nejakú takú, že ružovejšiu budúcnosť tá spotreba nám nezabezpečuje, tam naozaj potrebujeme investície, inovácie, ktoré by trošku pomohli zvýšiť ten náš rastový potenciál do budúcnosti. Posledný slide už len sumarizačný, kde môžete vidieť bohužiaľ, že tie najväčšie zmeny v tomto roku sú práve v tom, že rast bude nižší a inflácia vyššia. S tou infláciou súvisí aj to, že nominálna mzda bude taktiež vyššia a možno jedinou takou pozitívnou správou na tomto slide je zamestnanosť, kde očakávame v tomto roku, že naďalej budeme tvoriť viac pracovných miest ako zanikne v ekonomike. Takže toľko z mojej strany, ďakujem pekne a tešíme sa na vaše otázky.

Peter Majer, hovorca NBS

Ďakujem pekne, prvú otázku má TA3, nech sa páči.

Redaktor, TA3

Jedna otázka k tej hrozbe technickej recesie, ktorú ste spomínali pán guvernér. Ak sa nemýlim hovorili ste aj o Slovensku, že teda je takýto scenár by sa nás mohol týkať, tak buďte prosím konkrétnejší, samozrejme hovoríme hypoteticky, ale za akých okolností by to mohlo nastať, akoby to mohlo vyzeráť, aká hlboká by táto recesia bola a kedy by mohla prísť. Ďakujem pekne.

Peter Kažimír, guvernér NBS

No zrejme odpoveď vo všetkých častiach odo mňa nedostanete, pretože mojou úlohou tu nie je naozaj strašiť alebo našou úlohou tu proste nie je vytvárať nejakú blbú náladu, aby som sa pojmami dostal niekam dozadu. Pravdou je, že my potrebujeme pracovať pri prognózach s nejakými technickými predpokladmi, na ktorých sa potrebujeme nejako zhodnúť - myslím si, že naprieč eurozónou sú takéto predpoklady vytvorené, technicky vás môžem informovať - je to vlastne predpoklad, že na tri štvrtroky budeme odstrihnutí napríklad od plynu a že európska solidarita sa materializuje do podoby 25 % saturácie, tzn. dostaneme náhradu v podobe štvrtinovej našej ročnej spotreby alebo potreby. V takom prípade by naozaj náš priemysel, časť nášho priemyslu by bola významne dotknutá, no a v takom prípade hovoríme o technickej recesii niekoľko percentuálnych bodov ako keby ekonomického poklesu medziročného, to predpokladáme v takomto prípade. Ale keďže to je predpoklad, o ktorom nevieme, nepoznáme premenné, museli sme sa v podstate zhodnúť na nejakom teoretickom predpoklade, takže varíme z vody, ak chcete úplne otvorene a je to proste jeden z najhorších scenárov, ktorý by sme predpokladali. Ale ak si všímate, tak my v podstate ekonomický rast pravidelne od

prognózy k prognóze zhoršujeme, obaja si pamätáme ešte v podstate ruku hore v podstate na konci minulého roka, keď sme predpokladali aj rozpočet na tento rok, ak si dobre pamätám, bol tvorený na odhade ekonomického rastu niekde na úrovni 5 – 6 %. Pozrite si kde sme, kde sme dnes. Na minulej prognóze sme hovorili o tom, že najbližšie roky budeme niekde medzi 2 – 3 %, teraz sme pod 2 %. Uvidíme, čo donesie jeseň a to sú proste premenné, s ktorými musíme pracovať. Realitou naozaj môže byť aj - nazvime to - technická recesia, technická preto, že závisí od proste technického vypnutia napríklad plynu a od snahy kompenzovať takéto výpadky a to už je samozrejme na strane vlády, vlád a Európskej únie, aby nás zachránili - ekonomický rast - tak ako sa len bude dať.

Eudovít Ódor, viceguvernér NBS

Len jedna veta, že ako aby som to nejak tak jednoducho ilustroval, tak v minulosti, keď sme robili prognózy a museli sme robiť nejakú revíziu, 2 percentuálne body dole alebo hore, tak to bolo väčšinou pre nás prekvapenie, teraz v tejto situácii, v tejto neistote plus mínus 5 bodov vôbec nie je žiadnym prekvapením, zase tá situácia je taká neistá, že hocijaké také vážnejšie rozhodnutie, či už odstrihnutie od plynu alebo z jednej alebo druhej strany môže naozaj úplne preškrtnúť túto našu tabuľku a budeme musieť ju prekresliť znova. Bohužiaľ tá neistota je v tejto dobe obrovská.

Richard Juriš, TV JOJ

Pán viceguvernér, vy ste tu naznačili istý taký paradox, že tá nezamestnanosť a zamestnanosť resp. v 2012, keď sme tu sedávali a tak ďalej, tak bol masívny nástup nezamestnanosti, teraz vlastne firmy majú vyššie inputy, musia často stáť, bude je tam tlak na vyššie mzdy, napriek tomu predikujete nárast zamestnanosti, v podstate aj včera bolo ministerstvo práce, že - OK. Ako je to možné, nie je to len také ticho pred búrkou alebo naozaj si myslíte, že tá zamestnanosť bude naďalej rásť? To mi tak vrta v hlave.

Eudovít Ódor, viceguvernér NBS

Naozaj si to myslíme, inak by sme to nedali na ten graf, ale áno - je to paradox, ale tento paradox vidíte takmer všade, to znamená, že aj v Spojených štátoch napriek tomu, že tie ceny rastú, tak stále tá zamestnanosť je extrémne odolná a zatiaľ samozrejme nehovoríme o tom, že to bude nejaký dlhodobý trend, lebo bude tu pochopiteľne pôsobiť aj starnutie populácie najmä v tých ďalších rokoch. Keď sa na to pozriete do tej tabuľky, tak tam už v zásade rátame s tou stagnáciou. Tak možno by som nehovoril, že ticho pred búrkou a povedal by som, že také, že -

dobrý rok pred možnou stagnáciou, to by som asi tak povedal, ale je to veľmi individuálne. My tu stále hovoríme o trhu práce, ale my nemáme jeden trh práce, veľmi inak vyzerá situácia na trhu tam, kde hovoríme o vyššej pridanej hodnote, kde naozaj veľmi ťažko zohnať kvalifikovaných ľudí a trochu inak vyzerá situácia možno v niektorých regiónoch alebo práve pri tých pracovných príležitostiach, kde nie sú potrebné až také vážnejšie zručnosti. Ale pozitívom je aj to, že máme tu zhruba 80 tis. registrovaných ľudí z Ukrajiny a z toho 10 tis. Robí - aj to vlastne pomáha tým číslam, aj keď sa samozrejme sú to väčšinou teda ženy a tým pádom tie pracovné ponuky sú možno takého kratšieho a menej sofistikovaného charakteru, ale odráža sa to potom v tých našich číslach.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ak by som mohol doplniť, tak dávam do pozornosti našu správu o finančnej stabilite, ktorá bola minulý týždeň prezentovaná a v nej na základe mikrodát hovoríme o analýze, ktorá prináša isté mraky na toto jasné nebo, pretože hovoríme o tom, že pri stávajúcom tlaku vysokých materiálových vstupov, teraz mám na mysli materiály, energie, tak až jedna pätina podnikových úverov sa môže dostať do ťažkostí - s čím je samozrejme spojená aj ochota zamestnávať, zvyšovať mzdy, takže z tohto pohľadu je tu istá zápletká, na ktorú hlavne menšie, malé, stredné a mikropodniky nemusia byť dobre pripravené. Jedna vec, že je to riziko pre banky a pre finančnú stabilitu a druhá vec je to samozrejme aj riziko, ktoré môže byť nasmerované aj k trhu práce. Ale v každom prípade dnes vnímame niekoľko štvrt'rokov za sebou iný trend, a to je absolútny nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, tešíme sa naozaj z tých 10 tisíc zamestnaných Ukrajincov, ale pravdou aj je, že dávno dozrel čas na premyslenú migračnú politiku v krajine, aby to nebolo len ad hoc ako teraz pod vplyvom vlastne vojenského konfliktu, ale aby to bol premyslený proces, ktorý znamená nejakú ponuku pre konkrétne skupiny ľudí z konkrétnych krajín s konkrétnym vzdelaním, tak ako to robia aj niektoré iné krajiny, lebo potom sme vlastne vystavení len nejakej ad hoc reakcii ako je to napríklad v prípade teraz ukrajinskej krízy.

Richard Juriš, TV JOJ

Ešte jednu, ak môžem, možno ľudom vysvetliť, ste povedali, že mzdy porastú, začali ste, že reálne klesnú, môžete tak ľudsky vysvetliť, že čo sa udeje s tou peňaženkou toho bežného človeka, že prečo teda klesnú?

Peter Kažimír, guvernér NBS

Reálne v tomto roku v priemere samozrejme, hovoríme o priemerných číslach, reálne mzdy poklesnú, pretože aj keď máme veľký nominálny rast platov, niekde okolo 8 – 9 %, priemerná inflácia v tomto roku bude naozaj dvojciferná, hovoríme niekde okolo čísla 11, dnes to vidíme na tejto úrovni. Čiže nominálny rast miezd nebude stačiť na to, aby si ľudia vlastne udržali životnú úroveň z pohľadu tlaku cien. V budúcom roku ten pokles reálnych miezd, dnes ho vidíme v tých tabuľkách ako to vidíte pred sebou a ten je oveľa menší, ale dokonca nemusí sa ani zrealizovať a tu vlastne sa odvolávame na ten disclaimer, ktorý použil pán viceguvernér. V našej prognóze naozaj zatiaľ nerátame so zmenou regulačného vzorca, ktorý už bol minulý týždeň avizovaný v ministrom hospodárstva, ktorý avizuje nižší nárast regulovaných cien hlavne v oblasti plynu, nepoznáme tie mechanizmy, nemohli sme ich tým pádom zakomponovať, ale v takom prípade by zrejme inflácia, priemerná inflácia v budúcom roku nebola dvojciferná, ale o čosi nižšia a mohla - nominálny rast miezd by ju mohol pobiť, to znamená nemuseli by reálne mzdy v budúcom roku klesať. Okrem toho sme samozrejme na začiatku kolektívneho vyjednávania a to aj v súkromných firmách, ale hlavne vo verejnom sektore, ktorý ako viete, tento rok má vlastne na ročnej báze má rast miezd na úrovni 1,5 % verzus 11 % inflácie, takže tie tlaky tam samozrejme sú a dá sa predpokladať, že sa prenesú zrejme do kolektívneho vyjednávania v budúcom roku, takže toto sú naše odhady. Ale sme veľmi silno presvedčení, že v tomto roku poklesnú reálne mzdy a je tu riziko, že mohli by poklesnúť aj v budúcom roku, ale to má do veľkej miery v rukách naozaj vláda.

Daniel Horňák, Agentúra Bloomberg

Pán Kažimír, ako člen Rady guvernérov ste predpokladám zainvolvovaný do prípravy toho nového nástroja na potlačenie fragmentácie - či by ste mohli priblížiť teda, ako to vyzerá, ako by mal fungovať v praxi, čo ľudia zaujíma je, ako plánuje ECB - na jednej strane bojovať s tou vysokou infláciou a zároveň nakupovať viac dlhopisov týchto problematických krajín, ako by to v praxi malo fungovať? Ďakujem.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Najprv by sme asi mali slovenskému divákovi a poslucháčovi trochu vysvetliť, čo je to fragmentácia, lebo fragmentácia znie ako choroba – to slovo. A ono to vlastne nie je nič iné, len odlišný vývoj na finančných trhoch napríklad vo vzťahu k rizikovým prirážkam. Tu si treba uvedomiť, že časť tejto fragmentácie – choroby - má úplne fundamentálne proste príčiny a tie sú dané napríklad chronickou neochotou politikov na národných úrovniach riešiť svoje štrukturálne problémy a slabosti. To je jeden, tak by som to povedal, prirodzený dôvod prečo

sú rizikové prirážky k vládnym dlhopisom niekde vyššie a niekde nižšie. A potom druhým dôvodom je opäť chronická neochota už aj európskych politikov dobudovať architektúru monetárnej únie a to znamená ochota viacej ako keby zdieľať fiškálnu a hospodársku politiku. Lebo vieme, že tu máme 28 v podstate možných fiškálnych politík a tým pádom aj ekonomických cyklov, ktoré vytvárajú problémy napríklad v oblasti fragmentácie. Ja viem, že je to dneska veľmi populárna téma, ale my sa najprv naozaj musíme dohodnúť a definovať čo to v skutočnosti fragmentácia je v konkrétnych parametroch a nesmieme pri tvorbe takéhoto programu alebo nástroja, mechanizmu zabudnúť na tie prirodzené fundamenty a na to, že ECB a vôbec monetárna politika nemôže riešiť všetky problémy ani ľudstva a už vôbec nie Európy. Tak isto nikto sa nesnaží riešiť to, že severania majú menej slnečných dní ako južania. Takže to je tiež proste prirodzené rozdelenie úloh, ktoré tu proste máme. Takže ak hovoríme o fragmentácii často sa klope podľa mňa na zlé dvere a kľúčové a podstatné je to, aby sa ekonomiky členských krajín eurozóny modernizovali, aby boli viacej - aby sa inovovali, aby boli viac rezistentné voči problémom, ktoré prirodzene prichádzajú.

Daniel Horňák, Agentúra Bloomberg

Pardon, ešte jedna otázka, čo sa týka úrokových sadziieb, či by ste mohli teda upresniť ten výhľad na september. Znamená to, že vy skôr budete zastávať pozíciu zvýšenia o 50 bázických bodov alebo ako to máme vnímať? Ďakujem.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ja môžem len zopakovať stanovisko, ktoré bolo zverejnené po rokovaniach v Amsterdame, to znamená - panuje by som povedal väčšinová zhoda na tom, aby sme začali so zdvíhaním sadziieb v júli a to pri vedomosti, ktorú sme mali o konkrétnych dátach eurozóny začať vlastne 25-bodovým nárastom sadziieb a pokračovať v septembri vysoko pravdepodobne 50-bodovým a s týmto návrhom ja nemám žiadny problém, ale s jednou výhradou samozrejme, musíme si počkať ešte aj na čísla júnové, ktoré dostaneme teda v závere júna, takže to je jediná moja výhrada, potrebujeme vedieť aj tieto konkrétne čísla.

Ivan Tománek, RTVS

Dnes alebo zajtra sa teda rozhodne o prorodinnom balíčku. Ak by teda uzrel svetlo sveta, tak od budúceho roka hrozí, že to bude záťaž na verejné financie takmer 1 % hrubého domáceho produktu. Ako vnímate to, že tieto peniaze nie sú vôbec kryté v rozpočte?

Peter Kažimír, guvernér NBS

Myslím si, že súčasťou prognózy je samozrejme aj pohľad na to, ako vidíme dlh a deficit, takže podľa nás opäť v tejto prognóze nie sú započítané dopady stokrát velebeného a stokrát preklínaného protiinflačného balíčka, takže tieto dopady tam nie sú zatiaľ zakomponované, ale vidíte, že ten vývoj dlhu zatiaľ nepovažujeme za dramatický, je niekde na úrovni 60 %, nie je dramatický z hľadiska dynamiky vývoja, má samozrejme svoje súvislosti a dopady s celkovými fundamentami ekonomiky a ako je Slovensko aj vnímané, takže pred nami je samozrejme nejaký konsolidačný plán aj podľa našich vnútorných pravidiel, ale aj podľa SGP, pravidiel Paktu stability a rastu Európskej únie, takže toto je bez nejakých, tento profil dlhu, ktorý vidíte, je bez nejakých osobitných konsolidačných úsilí. Samozrejme prijatie opatrení mandatórneho charakteru dlhodobého bez finančného krytia bude znamenať ďalšiu záťaž na verejné financie, to je proste úplne jasné. Ak vidíte vývoj deficitov, tak proste paradoxne vidíme nárast v roku 2024, ale to je kvôli špecifickým podmienkam kontraktu o dodávke vojenskej techniky, no a k tomu si samozrejme môžete pridať 1 %, pokiaľ takéto opatrenie nebude kryté buď konkrétnymi ďalšími legislatívnymi krokmi v oblasti daňovej politiky alebo ak nám bude šťastie priať ako prišlo v posledné roky, tak sú tu nadpríjmy, ktoré by mohli toto riziko nejako ďalej proste znižovať. A posledná veta, ten, je úplne legitímne proste diskutovať o podobe takýchto opatrení a ja môžem vnímať tento mix, ktorý je dneska na stole ako jeden z typov sociálnej politiky, pre ktorý sa tá ktorá vládna väčšina rozhodla.

Roman Cuprík, Denník Sme

Ja by som mal ešte otázku na pána guvernéra ohľadom zrušenia jeho stíhania, teda keď už táto kauza skončila, resp. to samotné stíhanie bolo zastavené, tak by som sa chcel opýtať, že či by ste mi mohli povedať v akom vzťahu ste s pánom Žilinkom, keďže na poľovníckej chate sa spomínalo, že nad vami drží akúsi ochrannú ruku, či by ste mohli tieto vaše vzťahy opísať.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Dobre, asi dve vety, lebo myslím si, že to sem určite nepatrí, ale nikdy som nekomentoval rozhodnutia justičných orgánov, ani keď boli nasmerované proti mne, ani keď sú nasmerované v prospech mňa. V tomto by som rád pokračoval. Pána doktora Žilinku som v živote nevidel a nestretol, vedome som sa s ním nestretol, nepoznám ho. To je všetko, čo vám k tomu viem povedať.

Roman Cuprík, Denník Sme

V tej vec by som sa ešte opýtal, že prečo si myslíte, že o vás František Imrecze teda vypovedal, tie skutočnosti, že teda ste vraj vybavovali urýchlenie konania voči nejakým firmám?

Peter Kažimír, guvernér NBS

Opäť zopakujem to, čo som mnohokrát zopakoval, že som sa nedopustil žiadneho protiprávneho konania, nikoho som neuplácal a žiadnym spôsobom som sa ani neangažoval ani v prospech ani v neprospech nejakých daňových konaní.

Roman Cuprík, Denník Sme

Čím si teda vysvetľujete tú jeho výpoveď?

Peter Kažimír, guvernér NBS

Opak musí niekto dokázať a ja tvrdím, že je to tak, ako to je. Ďakujem.

Peter Majer, hovorca NBS

Ďakujeme pekne a prajeme príjemné leto.

Pani Kačalková, Slovenský rozhlas

Ja mám ešte otázku k téme - mohli by ste tak ľudskou rečou možno, pán Ódor alebo pán Kažimír, že dá sa to vidieť až tak čierne, že to postihne strednú triedu, že im klesne životná úroveň alebo teda konkrétne na tú strednú triedu sa pýtam, ako ich to môže zasiahnuť?

Ľudovít Ódor, viceguvernér NBS

Tam sú vlastne také parametre, ktoré sú dôležité, najmä pre tie nižšie triedy - ako životné minimum napríklad, ktoré keď sa neaktualizuje o tú infláciu, tak samozrejme najmä domácnosti, ani nie tá stredná trieda, ale viacej tie nižšie príjmové skupiny sú zasiahnuté a stredná trieda dá sa povedať, že bude strácať tak v priemere, čo sme ukazovali aj na tom grafe, niečo podobné ako tomu bolo pred tými desiatimi rokmi, že dva roky môžu byť v mínuse a potom už dúfame, že tie ceny nepôjdu ďalej a vypadnú z tej inflácie tie vysoké nárasty a vrátíme sa naspäť na nejakú normálnu trajektóriu. Takže toto oveľa viac zasahuje do života nízkopríjmových a samozrejme aj stredná trieda to pocíti, ale práve preto všetky tie opatrenia by mali smerovať k tomu, aby sme zabezpečili pre tých najzraniteľnejších adekvátny príjem aj v časoch vysokej inflácie.

Peter Majer, hovorca NBS

Ďakujeme pekne, to je naša oficiálna časť tlačovej konferencie a ešte dodám, že ak by ste mali záujem nahrať si niečo k zaokrúhľovaniu nákupov jedno a dvojcentoviek, máme tu experta Andreja Slížika. Ďakujem veľmi pekne.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ďakujeme.